

Фаріон В.Я.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Успіх діяльності підприємства визначається здатністю раціонально розподіляти й використовувати грошові кошти. Тому прийняття ефективних управлінських рішень можливе лише за умови володіння необхідною інформацією про рух грошових коштів, яку може надати саме бухгалтерська служба. Відповідно, правильно організоване ведення бухгалтерського обліку є важливим елементом для функціонування грошових коштів на підприємстві.

Саме наявність достовірної інформаційної бази служить запорукою вдалого розвитку підприємства та дозволяє запобігати та уникати проблеми фінансової кризи. Зазначеним зумовлюється нагальна потреба у своєчасному повному й достовірному інформаційному забезпеченні оцінки грошових ресурсів з метою попередження настання банкрутства підприємства.

Облікова інформація про грошові кошти та їх еквіваленти як найбільш ліквідної частини оборотних активів підприємства являється однією з основних ланок управлінського процесу, яка спрямована на забезпечення та подальше покращення фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності підприємства.

Необхідно зазначити, що будь-яка інформаційно-правова діяльність відбудеться тільки тоді, коли відповідним чином організовані як сама інформація, так і її потоки, сформовані за допомогою вхідних та вихідних інформаційних джерел. Інформація є одним з ресурсів, який має здатність накопичуватися, реалізуватися та поновлюватися. Саме інформація дає змогу приймати своєчасні та обґрунтовані управлінські рішення, формулювати стратегічну мету і завдання банку й координувати дію його структурних підрозділів, спрямовуючи їхні зусилля на досягнення окреслених ціле [1, р. 98].

Без інформації неможливий будь – який процес управління процес забезпечення нею передбачає її збирання, обробки та передачі користувачам для прийняття рішень а також забезпечення її зберігання. Справедливо зазначає Є А. Носова, що інформаційне забезпечення це комплексне поняття яке включає в себе систему засобів пошуку, отримання, накопичення, обробки, зберігання та передачі інформації шляхом створення баз даних для забезпечення процесу управління потрібною інформацією [2, с. 178]. Інформаційними джерелами, які виступають основою процесу забезпечення грошових ресурсів підприємства можна представити у вигляді рисунку 1.

Спочатку охарактеризуємо зовнішні інформаційні джерела. Як показано на рис. 1 до зовнішніх інформаційних джерел відноситься блок нормативно-правової інформації. Вказаний блоку який регламентують здійснення операцій з грошовими коштами включає в себе:

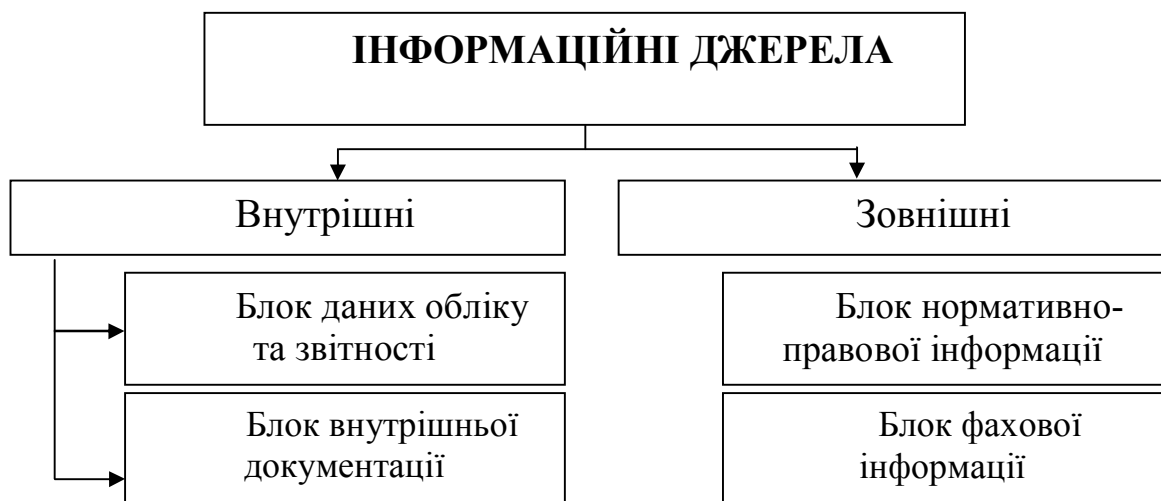

Рис. 1 Джерела інформації для здійснення інформаційно-правового забезпечення грошових ресурсів підприємства [3, с. 40]

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 - XIV (зі змінами та доповненнями) визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 (із змінами і доповненнями). Даним Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

- Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Нацбанку України від 29.12.2017 р. № 148 із наступними змінами та доповненнями. Це Положення визначає порядок ведення касових операцій у національній валюті України підприємствами (підприємцями), а також окремі питання організації банками роботи з готівкою.

- Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті від 21 січня 2004 року за № 22 (із змінами і доповненнями). Вказана інструкція встановлює загальні правила, форми і стандарти розрахунків юридичних і фізичних осіб у грошовій одиниці України на території України, що здійснюються за участю банків. Вимоги Інструкції поширюються на всіх учасників безготівкових розрахунків, а також стягувачів, які здійснюють примусове списання коштів з рахунків цих учасників, та обов'язкові для виконання ними. В Інструкції наводяться форми розрахункових документів та порядок заповнення їх реквізитів, визначений час протягом якого вони приймаються банками до виконання, черговість та строки виконання.

- Інші нормативно-правові акти, які розробляються з урахуванням вимог положень (національних стандартів) і затверджуються Кабінетом Міністрів України або Фондом державного майна України.

Щодо блоку фахової інформації, то відмітимо, що до нього відноситься така інформація: професійна інформація стосовно грошових ресурсів (наприклад, наукові публікації, доповіді; першоджерела, доступ до яких здійснюється через бібліотеки, спеціалізовані банки даних та глобальні комп'ютерні мережі); науково-технічна інформація: документальна, бібліографічна, реферативна, довідкова інформація та інші дані в галузі ресурсного забезпечення.

Другу частину інформаційних джерел становлять внутрішні інформаційні джерела. Сюди відноситься блок даних обліку та звітності підприємства. Вказаний блок включає до себе дані бухгалтерського, податкового та управлінського обліку.

Бухгалтерський облік здійснюється підприємствами згідно встановленим Міністерством фінансів України нормам бухгалтерського обліку підприємств і організацій. Підприємства використовують у своїй роботі типовий план рахунків і систему фінансової звітності підприємств і організацій України.

Податковий облік здійснюється відповідно до особливостей оподаткування підприємств в Україні. Управлінський облік здійснюється відповідно до розроблених підприємством нормативів. Система управлінського обліку є найбільш відповідальною системою обліку підприємства. Базуючись на вихідних даних інших облікових систем, вона покликана проводити постійний моніторинг ефективності роботи підприємства в цілому.

Управлінський облік повинен акумулювати дані за певний період. Даних за вибраний період повинно бути достатньо для найбільш повної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства та окреслення перспектив його розвитку (майбутньої роботи). Управлінський облік повинен задовольняти потреби управлінського персоналу в необхідній кількості достовірної інформації. Ця інформація повинна бути чітко розмежованою за галузями діяльності та сферами компетенції і відповідальності кожного менеджера.

Доречно відмітити, що основною відмінністю організації ведення управлінського обліку є те, що законодавством не регламентуються жодні обов'язкові для виконання умови. Крім того, сама система управлінського обліку та використовувані принципи його організації не повинні розкриватись у фінансових звітах підприємства. Організація управлінського обліку передбачає поєднання документів і управлінського, і фінансового обліку.

Література

1. Farion V., Farion T. Role of accounting information in the system of banking management. *Journal of european economy*. 2013. Vol. 12, № 1. P. 94-106.
2. Носова Є А. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2012. Випуск 27, Т.3. С. 177-185.
3. Мельник В. В., Трухан В. О. Удосконалення інформаційної бази управління ресурсним потенціалом підприємства. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 31 січня 2014 р.)*. У 2-х частинах. Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2014. Ч. 2. С. 39–42.